MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LORRAINE SCHEMBRI ORLAND

Seduta tal-15 ta' Ottubru, 2013

Citazzjoni Numru. 200/2004

Malta International Airport p.l.c. (C12663)

vs

Deborah Bonello

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni tas-socjeta` attrici datata 18 ta' Marzu 2004 pprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta fejn esponiet: -

Illi b'decizjoni preliminarja tieghu moghtija fl-1 ta' Dicembru 2003, (numru 1453) u decizjoni finali moghtija fit-12 ta' Jannar 2004 (numru 1468), fl-ismijiet "Deborah Bonello -v- Malta International Airport p.l.c., it-Tribunal Industrijali ddecieda illi t-tkeccija tal-konvenuta mill-impieg taghha mas-socjeta` attrici ma kenitx ghar-raguni gusta u

ordna lis-socjeta' attrici illi terga' timpjega lill-konvenuta bl-istess paga u kundizzjonijiet;

Illi l-imsemmija decizjonijiet, kemm dik preliminarja u dik finali huma *"ultra vires",* nulli u bla effett, peress illi l-imsemmi Tribunal fis-smigh u deliberazzjoni tal-kaz ezercita gurisdizzjoni li ma kellux; naqas illi jezercita guridizzjoni li kellu; naqas illi josserva l-principji tal-gustizzja naturali, inkluz dak tal-*"audi alteram partem",* naqas li jsegwi l-formalitajiet procedurali rikjesti mil-ligi; sawwar id-decizjonijiet tieghu fuq konsiderazzjonjiet irrelevanti, u dan kollu kuntrarjament ghal-ligi u dak li huwa kontemplat fl-Artikolu 496A (b) tal-Kapitlu 12 u l-Kapitlu 266 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi l-imsemmija decizjonijiet jwasslu ghal decizjoni li tmur kontra d-dispozizzjoniet ta' strument li ghandu l-forza ta' ligi li jirregola l-kundizzjonijiet tal-impjieg, cioe' f’dan il-kaz il-Ftehim Kollettiv vigenti u dan bi ksur tal-Art 32 (4) tal-Kapitlu 266 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ghaldaqstant, tghid il-konvenuta ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex, prevja kull provediment opportun u xieraq:-

1. Tiddikjara illi l-imsemmija decizjonjiet tat-Tribunal Industrijali fuq imsemmija u cioe` dawk moghtija fl-1 ta' Dicembru 2003 u 12 ta' Jannar, 2004 fl-ismijiet "Deborah Bonello -v- Malta International Airport p.l.c. bhala *"ultra vires",* invalidi u bla effett, u dan ghar-ragunijiet premessi;

2. Bl-ispejjes kontra l-konvenuta li tibqa' ngunta ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta datata 30 ta’ Novembru 2004 (fol 17) fejn esponiet : -

1. Illi t-talba hija nfondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi respinta fl-iqsar zmien possibbli *stante* li hija manifestament infondata kemm proceduralment kemm fis-sustanza.

2. Illi l-kumpanija attrici tibbaza l-azzjoni fuq l-artiklu 469A li ma japplikax ghal decizjonijiet ta' tribunali li ghandhom funzjoni gudizzjarja b'gurisdizzjoni moghtija b'ligi specjali.

3. Illi t-tribunal applika sewwa hafna l-ligi fil-mertu.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat ir-rikors ta’ Deborah Bonello datat 2 ta’ Frar 2004 a fol 88 tal-process fejn talbet lill-Qorti, konstatat il-fatt illi l-kaz tar-rikorrenti kien ipprezentat f’ Novembru 2002 u li ghalih japplika ghalhekk il-Kap 266, joghgobha tiddeciedi *in camera* illi dan il-kaz mhux appellabbli quddiem il-Qorti tal-Appell u konsegwentement hemm il-finalita` tad-decizjoni arbitrali tat-Tribunal; u l-Qorti kif diversament presjeduta, wara li ordnat in-notifika lill-kontro-parti u ordnat ukoll li s-Segretarju tat-Tribunal Industrijali biex jaghmel disponibbli fi zmien gimgha l-atti tal-kaz Numru 1724 fl-okkju prezenti, u bid-digriet tat-23 ta’ Frar 2004 (fol 92) il-Qorti : -

“Tilqa' t-talba tar-rikorrenti Deborah Bonello billi ghal motiv stabbilit fl-imsemmi Avviz Legali 425/2002 l-appell interpost mill-Malta International Airport plc ma kienx hekk konsentit li jsir minnha appell direttament lil din il-Qorti galadarba l-kaz, introdott qabel id-dhul in vigore tal-Kap 452, baqa' regolat bl-Att dwar ir-Relazzjonijiet Industrijali (Kap 266) u dan l-Att ma kienx jaghti aditu ta' appell lill-Qorti tal-Appell. In konsegwenza l-appell 'de quo' qed jigi dikjarat bhala irritu u null.”

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tal-1 ta’ Gunju 2005, u dan wara li rat li l-proceduri ta’ qabel is-smigh inghalqu (fol 131).

Rat il-verbal tas-seduta tal-1 ta’ Gunju 2005 (fol 137) mizmuma quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta fejn l-Avukati tal-partijiet trattaw estensivament il-kaz. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-6 ta’ Ottubru 2005; u l-verbali tas-seduti l-ohra kollha nkluz dak tal-31

ta' Ottubru 2012 fejn il-Qorti kif diversament presjeduta kienet tehtieg iktar zmien ghall-ghoti tas-sentenza, il-kawza kienet giet differita ghal dan il-ghan ghall-14 ta' Frar 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbal tas-seduta tal-14 ta' Frar 2013 mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk illum presjeduta fejn deher Dr. Joseph Brincat ghall-konvenuta. Il-partijiet msejhin diversi drabi baqghu ma dehrux. Deher Dr. Paul Pullicino ghas-socjeta` attrici. Dr. Joseph Brincat talab l-awtorizzazzjoni biex jipprezenta nota ta' sottomissjonijiet. Il-Qorti ssospendiet il-prolazzjoni tas-sentenza. Il-Qorti laqghet it-talba u ppretiggiet terminu sas-16 ta' April 2013 biex jipprezenta nota ta' sottomissjonijiet finali bil-*visto* tal-kontro-parti. Il-kawza giet differita ghas-16 ta' April 2013 ghall-prezentata tan-nota.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuta datata 4 ta' Frar 2013 a fol 168 tal-process.

Rat in-nota responsiva tal-socjeta` attrici ghas-sottomissjonijiet tal-konvenuta datata 9 ta' April 2013 a fol 171 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta tas-16 ta' April 2013 mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk illum presjeduta fejn meta ssejhet il-kawza dehru d-difensuri tal-partijiet. Il-partijiet trattaw il-kaz. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-15 ta' Ottubru 2013.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Din hija kawza fejn is-socjeta' attrici (MIA) qed titlob li jsir stharrig gudizzjarju tad-decizjonjiet tat-Tribunal Industrijali

moghtija fl-1 ta' Dicembru 2003[1] u fit-12 ta' Jannar 2004[2] fl-ismijiet "***Deborah Bonello -v- Malta International Airport p.l.c.***" skont kif kontemplat **fl-Artikolu 496A(1) (b) tal-Kapitlu 12 u l-Kapitlu 266** tal-Ligijiet ta' Malta. Is-socjeta' attrici ssostni li dawn id-decizjonijiet kienu *"ultra vires",* invalidi u bla effett. L-MIA sostniet li fid-decizjoni preliminari, it-Tribunal qal li ma kellux il-poter li jikkunsidra l-fatt li l-intimata ammettiet ghall-akkuzi fil-proceduri kriminali. *Inotre* fid-decizjoni finali ma hax in konsiderazzjoni persuna li uriet li hija suxxettibbli ghall-azzjonijiet kriminali ma kellhiex tiddahhal fl-ajruport li jirrikjedi sistema ta' sikurezza strettissima. Dawn id-decizjonijiet, skont is-socjeta' attrici, jinjoraw u sahansitra jiksru l-Ligi, senjatament l-artikolu **12(3)(h) tal-Kap.152 tal-Ligijiet ta' Malta,**[3] kif ukoll l**-artikolu 32(4) tal-Kap.266 tal-Ligijiet ta' Malta** in kwantu injoraw l-istipulazzjonijiet tal-Ftehim Kollettiv vigenti li ghandu l-forza ta' Ligi .
Il-konvenuta sssotni li l-**artikolu 469A** ma japplikax ghad-decizjonijiet tat-Tribunal Industrijali u japplika ghal-decizjonijiet amministrattivi. Hi tghid ukoll li t-Tribunal Industrijali mexa korrettament skont il-Ligi u bl-osservanza tal-principji ta' gustizzja naturali ghaliex interpretat korrettament il-Ligi meta rriteniet li ordni ta' *probation* mhix dikjarazzjoni ta' htija. Dan ghamlitu anke billi abbraccjat l-interpretazzjoni awtorevoli moghtija mill-Qrati ta' Malta. *Inoltre* r-rimedji moghti ma jistax jigi disturbat.

Il-fatti fil-qosor huma s-segwenti. L-konvenuta kienet tahdem mas-socjeta' attrici fil-grad ta' *hostess.* Fil-24 ta' April 2002 dehret quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta), fejn ammettiet akkuzi migjuba kontriha ta' serq aggravat u giet liberata taht ordni ta' *probation* ghall-tliet snin. Minhabba dan il-fatt, giet imkeccija mis-socjeta' attrici[4] li nvokat il-Ftehim Kollettiv li jiddisponi li impjegat li jinstab hati ta' akkuzi serji ghandu jitkecca. F'proceduri li istitwiet quddiem it-Tribunal Industrijali ghat-tkeccija ingusta, il-konvenuta ssottomettiet li l-artikolu 12 tal-*Probation Act*

[1] Decizjoni Numru 1453
[2] Decizjoni Numru 1468
[3] L-Att Dwar il-*Probation* tal-Hatjin li gie sostitwit bil-Kap.446 tal-Ligijiet ta' Malta.
[4] Fit-30 ta' Lulju 2002

jimpedixxi lit-Tribunal milli jiehu konsiderazzjoni tal-fatti msemmija. It-Tribunal akkolja dan ir-ragunament u ordna r-reintegrazzjoni tal-impjegata fl-impieg taghha.

Il-provi f'din il-kawza jikkonsistu fl-atti processwali tal-kaz li gie deciz mit-Tribunal Industrijali mertu ta' din il-kawza.[5] **(Dok.MS)**.

Stharrig Gudizzjarju ta' Decizjonijiet tat-Tribunal Industrijali - Art 469A tal-Kap.12 tal-Ligijiet ta' Malta.

L-intimata tghid li l-**artikolu 469A** ma japplikax ghad-decizjonijiet tat-Tribunal Industrijali imma ghal *atti amministrattivi.* It-Tribunal Industrijali huwa mwaqqaf b'ligi *ad hoc* u hija regolata b'*lex specjalis* tant li skont il-**Kap 266,**[6] li kien il-Ligi in *vigore* meta gie deciz il-kaz taghha, id-decizjonijiet tat-Tribunal huma inappellabbli. Tissottometti li t-Tribunal gie konferit b'gurisdizzjoni eskussiva biex tisma' u tiddeciedi kazijiet ta' tkeccija ingusta ta' impjegati, u ghaldaqstant din il-Qorti ma jistax ikollha gurisdizzjoni fuq is-sentenza ta' *unfair dismissal* moghti minn dak it-Tribunal (**Art.28 tal-Kap.266)**.

Illi l-**artikolu 28** tal-imsemmi Att jghid b’mod car u kategoriku li, minkejja kull ma jinsab f’kull ligi ohra, it-Tribunal ikollu l-gurisdizzjoni esklussiva li jikkunsidra u jiddeciedi l-kazijiet kollha fejn jigi allegat li saret tkeccija ngusta ghal kull ghan (ghajr minn proceduri dwar reat), u li r-rimedju ta’ haddiem hekk imkecci jkun biss billi l-ilment tieghu jintbaghat lil dak it-Tribunal u mhux xort’ohra.

L-atturi ssottomettew li d-decizjonijiet tat-Tribunal Industrijali huma sindakabbli mill-Qrati. Fil-kaz in ezami ilmentaw li d-decizjoni tat-Tribunal li ma setax jiehu konjizzjoni "*ta’ dak li gara fil-proceduri kriminali kontra l-intimata, inkluz l-ammissjoni taghha li kienet hadet sehem f'hold up, bl-armi tan-nar, senjatament ghaliex il-Magistrat f'dawk il proceduri kien hargilha probation order flok piena,"* id-difiza tas-socjeta' attrici thalliet barra mill-

[5] Esebiti *animo ritirandi* minn **Monica Seychell** fis-seduta tat-2 ta' April 2005 u atti ohra konnessi mal-kaz.
[6] L-Att Dwar il-Ligi Industrijali

process tas-smigh, bi ksur tal-principju tal-*audi alteram partem*.

Konsiderazzjonijiet ta' Dritt

F'dan ir-rigward issir referenza ghall-**artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta,** illi jirregola l-gurisdizzjoni tal-Qorti li tistharreg il-validita` *o meno* ta' xi ghemil amministrattiv, jew illi tiddikjara dak l-ghemil null u minghajr effett.

Skont l-**Artikolu 469A** tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili :

"(1) Hlief hekk kif provdut mod iehor bil-ligi, il-qrati tal-gustizzja ta' kompetenza civili ghandhom gurisdizzjoni biex jistharrgu l-validità ta' xi ghemil amministrattiv jew li jiddikjaraw dak l-ghemil null, invalidu jew minghajr effett fil-kazijiet li gejjin biss:

(a) -omissis-*;*

(b) meta l-eghmil amministrattiv ikun ultra vires ghal xi raguni minn dawn li gejjin:

(i) meta dak l-eghmil jitwettaq minn awtorità pubblika li ma tkunx awtorizzata sabiex twettqu; jew

(ii) meta l-awtorità pubblika tkun naqset milli tosserva l-principji tal-gustizzja naturali jew htigiet procedurali mandatorji fit-twettiq ta' l-ghemil amministrattiv jew fid-deliberazzjonijiet ta' qabel dwar dak l-ghemil; jew

(iii) meta l-ghemil amministrattiv jikkostitwixxi abbuz tas-setgha tal-awtorità pubblika billi dan isir ghal ghanijiet mhux xierqa jew jissejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti;

(iv) meta l-ghemil amministrattiv ikun imur mod iehor kontra l-ligi.

Is-sub-incis (2) jaghti definizzjoni ta' "*ghemil amministrattiv"* li jfisser "*il-hrug ta' kull ordni, licenza, permess, warrant, decizjoni jew ir-rifjut ghal talba ta' xi persuna li jsir minn awtorità pubblika,......"* filwaqt li awtorità pubblika *"tfisser il-Gvern ta' Malta, maghdudin il-Ministeri u dipartimenti tieghu, awtoritajiet lokali u kull korp maghqud kostitwit permezz ta' ligi."*

Stharrig Gudizzjarju ta' Decizjonijiet tat-Tribunal Industrijali.

Dwar is-sindakabbilta' ta' decizjonijiet ta' Tribunali amministrattivi l-gurisprudenza kostanti u assodata fl-ordinament guridiku taghna taghti lill-qrati ordinarji l-gurisdizzjoni limitata li tissindika d-decizjonijiet ta' Tribunali amministrattivi. Dan il-principju hu necessarju sabiex jigi zgurat ir-*rule of law.*

Din il-Qorti taghmel referenza ghall-**artikolu 124(10)** tal-Kostituzzjoni ta' Malta li tannunzja l-principju generali u cioe`:-

"*Ebda disposizzjoni ta' din il-Kostituzzjoni illi xi persuna jew awtorita' ma tkunx suggetta ghad-direzzjoni jew kontroll minn xi persuna jew awtorita' ohra fl-ezercizju ta' xi funzjonijiet skont din il-Kostituzzjoni ma ghandha tiftiehem bhala li tippreskludi qorti milli tezercita gurisdizzjoni dwar xi kwistjoni jekk dik il-persuna jew awtorita` tkun qdiet il-funzjonijiet skont din il-Kostituzzjoni jew xi ligi ohra*."

Dan l-Artikolu tal-ligi kjarament "*jissoggetta lil kull persuna u lil kull Awtorita' li taqdi funzjoni pubblika, ghall-iskrutinju tal-qrati bil-ghan li jigi accertat li l-poter lilhom moghti qed jigi ezercitat skont u fil-limiti tal-ligi, kemm ordinarja kif ukoll u dik kostituzzjonali*." **"Il-Kummissarju tal-Pulizija -v- Edgar Borg."**[7] Din il-kawza kienet tikkoncerna decizjoni tat-Tribunal dwar l-Investigazzjonijiet tal-Ingustizzji, li ukoll kienet inappellabbli, izda l-Qorti rriteniet li l-Qrati ordinarji ghandhom il-gurisdizzjoni biex

[7] PANC- dec. 22 ta' Ottu bru 2004 (Cit. 1209/2003).

jissindikaw din id-decizjoni, "*u senjatament li din tkun agixxiet 'intra vires' il-poteri konferiti lilha, fil-limiti tal-ligi kostituttiva taghha, u li gew osservati d-drittijiet fondamentali tal-bniedem sanciti mill-Kostituzzjoni*." (Ara wkoll **"V. Galea vs Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku"** (Qorti Kostituzzjonali 21 ta' Jannar 1985).

Fin-nota taghha, l-intimata spjegat li l-eccezzjoni taghha hija fis-sens li l-Artikolu 469A mhuwiex applikabbli. Izda mill-premessi tac-citazzjoni, jidher li s-socjeta` attrici mhix qed tistrieh semplicement fuq dan l-artikolu imma tghid li d-decizjoni tat-Tribunal tmur kontra l-Ligi "u" dak li hu kontemplat fl-artikolu 469A(b) tal-Kap.12. Difatti dan l-artikolu ma jsemmix fit-talba.

Skont dak gja premess, il-Qorti ghandha tqis li t-Tribunal Industrijali hu soggett ghall-istharrig gudizzjarju.

Hekk gie ritenut fil-kaz "**John Holland et noe vs Julian Schembri**" (A.C. 20 ta' Mejju 1991) fejn il-Qorti stabbiliet il-gurisdizzjoni taghha f'dawn il-kliem:-

"*Din il-Qorti ghandha gurisdizzjoni limitata ghal meta t-Tribunal Industrijali jmur 'ultra vires' u/jew meta ma tkunx assikurata li l-gustizzja ssir skont il-mertu tas-sustanza tal-kaz u li tkun saret bla hsara ghar-regoli tal-gustizzja naturali u/jew meta t-Tribunal jaghti xi sentenza kontra xi ligi miktuba, jew xi att iehor li jkollu forza ta' ligi, li jirregola l-pagi u pattijiet u kondizzjonijiet ohra ta' impjieg.*" (Ara wkoll is-sentenza "**Thomas Montalto vs il-Maggur Stanley J A Clews et**" (P.A.F. 26 ta' Mejju 1987- Vol LXXI.II.668).[8]

[8] Illi dawn il-principji gew konsistentement segwiti minn dawn il-Qrati anke fid-decizjonijiet **"Salon Services Limited vs Elaine Dimech"** (P.A. (TM) 13 ta' Novembru 2003); **"Eden Leisure Group Ltd vs Salvino Borg D'Anastasi"** (A.C. – 27 ta' Gunju 2003); **"Raymond Fenech nomine vs Victor Fiorentino"** (P.A. (GCD) – 26 ta' Novembru 2002); **"Cyberton Limited vs Joseph Felice"** (P.A. (NC) l-1 ta' April 2003); **"S M Cables Limited vs Carmelo Monaco"** (P.A. (JRM) 14 ta' Frar 2002); **'Power Projects Limited vs Stephen Agius et"** (P.A. (PS) – 16 ta' Gunju 2003) fost ohrajn.

Mis-suespost titnissel neccessarjament il-konkluzjoni illi din il-Qorti ghandha l-gurisdizzjoni biex tistharreg gudizzjarjament il-*lodo* tat-Tribunal Industrijali skont principji generali ta' dritt.

Illi dan premess wiehed jasal ghall-aggravju tas-socjeta` attrici ghall-istess decizjonijiet u jikkonsisti dan fl-allegazzjoni li t-Tribunal iddecieda li ma kellux il-poter li jikkunsidra ghall-ebda fini jew raguni ta' prova l-fatt illi l-konvenuta kienet ammettiet u nstabet hatja ta' akkuzi serji kriminali u l-imgieba relattiva taghha f'dan il-kuntest u dan kontra d-dispozizzjoni tal-Ftehim Kollettiv, u minghajr ma kkunsidrat l-artikolu 12(3)(g) tal-Kap 152 *ai fini* tat-tkeccija u/jew *ai fini* tal-ordni ta' reintegrazzjoni fix-xoghol.

Illi minn ezami tal-atti processwali tal-istess kaz jirrizulta li fl-Istqarrija tal-Kaz tas-socjeta' intimata, li "*Il-Bord tad-Diretturi, wara li qies in-natura tar-reati in kwistjoni u ha in konsiderazzjoni n-natura tal-azjenda, iddetermina li ma kienx ikun floku li l-appellanti tibqa' fl-impieg taghha...*"[9]. Fl-Istqarrija taghha[10] l-intimata tghid li l-kaz ma kellu x'jaqsam xejn mal-impieg taghha u li bl-applikazzjoni tal-artikolu 9 tal-Kap 152 tal-Ligijiet ta' Malta, *probation order* tali sentenza ma titqiesx bhala dikjarazzjoni ta' htija hlief ghall-fini ta' proceduri kriminali.

Jirrizulta wkoll li saru trattazzjonijiet mid-difensuri tal-partijiet qabel ma nghataw id-decizjoni preliminari u d-decizjoni finali rispettivament u tressqu bhala provi kopji ta' sentenzi dwar it-tifsira ta' ordni ta' *probation* li m'ghandhiex titqies bhala dikjarazzjoni ta' htija u s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) dwar is-serq aggravat.[11] B'hekk ma jistax jinghad li ma giex osservat il-principju tal-gustizzja naturali kemm *stante* li s-socjeta' attrici kienet notifikata u ressqet is-

---

[9] Fol. 8 tal-atti processwali tal-Kaz Industrijali.
[10] Fol. 2 tal-atti processwali tal-Kaz Industrijali.
[11] ***"Joseph Cutajar v Anthony Farrugia et " -*** dec mill-Prim'Awla per l-On.Imh. Fortunato Mizzi fil-24 ta' Ottubru 1974 a fol 12 u "***Il-Pulizija v Joseph Borg et."*** a fol. 60 .

sottomissjonijiet taghha debitament, kif ukoll ghaliex f'dawk is-sottomissjonijiet, irriferiet ghar-ragunijiet li fuqhom strahet id-decizjoni tat-tkeccija mill-impieg. Ma jirrizultax lill-Qorti li kien hemm xi talba biex jitressqu provi f'dawk il-proceduri, u ghalhekk ma jistax jinghad li "*d-difiza tas-socjeta' attrici thalliet barra mill-process tas-smigh"* kif issottomettiet is-socjeta' attrici.

Ikkonsidrat li minn ezami tad-decizjonijiet tat-Tribunal, jirrizulta car li dan wasal ghad-decizjoni tieghu abbazi tas-sentenzi citati mill-intimata dwar it-tifsira ta' *probation order ai fini* ta' htija, u ma ghamel ebda riferenza jew konsiderazzjoni ghad-dispozizzjoni tal-artikolu 12(3)(g) tal-Kap 152 kif ukoll tat-interpretazzjoni restrittiva ghall-Ftehim Kollettiv vigenti.

Izda hawn il-Qorti tinnota li filwaqt li l-MIA taghmel riferenza ghall-Ftehim Kollettiv, kemm fl-Istqarrija tal-Kaz taghha kif ukoll fic-citazzjoni odjerna, dan il-ftehim jew almenu estratt minnu li juri d-dispozizzjoni rilevanti, ma giex esebit f'ebda procedura. Madanakollu jidher li gie accettat bhala fatt indiskuss mit-Tribunal meta tat l-interpetazzjoni restrittiva ghall-kelma "*htija*" fl-**artikolu 12 tal-Kap.152**.

Hu pacifiku li din il-Qorti ma tistax tissostitwixxi d-diskrezzjoni taghha ghal dak tat-Tribunal, u, kif inghad fil-kawza fl-ismijiet **"Il-Kummissarju tal-Pulizija u l-Prim' Ministru vs Joseph Rizzo"** (P.A. (RCP) 3 ta' Ottubru 2000).[12] Ukoll kif gie dikjarat minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fis-sentenza tat-18 ta' Ottubru 1996 fl-ismijiet "**Dr. Anthony P. Farrugia vs Kummissjoni Elettorali et.**" "*Illum hu car li l-Qorti (Civili) tista` tissindika l-operat ta' kwalsiasi tribunal amministrattiv, l-ewwel nett biex tassigura li l-principji tal-gustizzja naturali huma osservati, u t-tieni, biex tassigura li ma kienx hemm xi enuncjazzjoni hazina jew inkompleta tal-ipotesi tal-ligi, u dan minghajr ma tipprova b'xi mod tissostitwixxi d-diskrezzjoni taghha ghal dik tal-Bord..."*

[12] Ara wkoll "***Debono v Awtorita' Dwar it-Trasport Pubbliku"*** PA GCD - 12 ta' April 1999

Ikkonsidrat li t-Tribunal, fiz-zewg decizjonijiet ma ghamlet ebda accenn ghall-provvediment tal-artikolu 12(3)(g) li kien il-qofol tad-decizjoni u tas-sottomissjonijiet tas-socjeta` attrici u lanqas tat xi raguni ghaliex injorat din id-dispozizzjoni. Dan is-sub-artikolu jghid hekk:

*"Id-disposizzjonijiet hawn fuq imsemmija (*u allura anke dik id-dispozizzjoni li fuqha strahet l-intimata) ma jolqtux-

(h) *il-jedd ta' kull parti interessata biex tipproduci meta jixraq f'xi proceduri kriminali jew ċivili, provi li turi illi persuna liberata għal kollox jew ...li dwarha ikun gie maghmul ordni ta' probation, li tkun parti ghal dawn il-proċeduri .... tkun ġiet dikjarata ħatja ta' reat, kemm il-darba din il-prova tkun meqjusa mill-Qorti bhala rilevanti."*

Il-konsiderazzjonijiet tat-Tribunal fiz-zewg decizjonijiet huma enkapsulati fis-segwenti konsiderazzjoni espressa fil-*lodo* finali:[13] "*It-Tribunal ra illi l-appellanti diga` giet sentenzjata mill-Qorti b'probation, b'liema imsemmija probation mhix hatja ta' xi haga maghmula jew kellha x'taqsam max-xoghol tal-Airport jew xi parti ohra konnessa max-xoghol taghha, izda ghal kollox f'area barra mill-post tal-impieg."*

Kif jghid l-awtur **HWR Wade**, fil-ktieb tieghu **Administrative Law,** *"A person in whom is vested a discretion must exercise his discretion upon reasonable grounds. ....he must by the use of his reason, ascertain and follow the course which reason directs. He must act reasonably."*

Illi f'dan l-istadju tqum il-kwistjoni dwar il-grad ossia l-*"legal standard of reasonableness"* mehtieg biex jigi sodisfatt dan ir-rekwizit, ghax kif jikkummenta l-istess awtur *"Virtually all administrative decisions are rational in the sense that they are for intelligible reasons, but the question then is whether they measure up to the legal standard of reasonableness"* Id-definizzjoni ta' dan il-parametru huwa essenzjali ghax "*within the bounds of*

[13] A fol. 85 tal-process tat-Tribunal.

legal reasonableness is the area in which the deciding authority has genuinely free discretion. If it passes those bounds, it acts ultra vires."

Illi fil-fehma tal-Qorti l-konsiderazzjoni li r-reat in kwistjoni ma kellux x'jaqsam mal-impieg tal-intimata mal-MIA hija konsiderazzjoni rrilevanti *ai fini* tad-decizjoni tal-kaz quddiem it-Tribunal. Tenut kont is-sikurezza strettissima rikjesta f'ajruporti kemm nazzjonali kif ukoll internazzjonali huwa ragjonevoli li l-fatt tas-serq, ammess, kellu jinghata rilevanza ewlenija mit-Tribunal fil-konsiderazzjoni ta' merterja ta' tkeccija ngusta, u mhux it-tifsira tal-kelma "*htija*".

Fil-kaz in ezami, l-intimata ammettiet ghall-akkuza ta' serq aggravat b'armi tan-nar u ta' sekwestru ta' persuni, *oltre* ghall-diversi akkuzi ohra.[14] Dawn ma kienux akkuzi kontravenzjonali, imma akkuzi serjissimi li jxejnu l-fiducja fl-integrita` u non-vjolenza tal-persuna akkuzata. Iktar u iktar meta fl-impieg taghha, l-intimata kienet tahdem f'ajruport fejn is-sikurezza, kemm tal-passiggieri, kif ukoll tal-proprjeta' taghhom, hija essenzjali u ragjonevolment tkisser kull rabta fiducjarja bejn principal u l-impjegat tieghu.

Inoltre l-Qorti tqies li t-Tribunal agixxa bi ksur tal-Ligi meta kkonsidrat *sic et simpliciter* li *probation* mhix ekwivalenti ghall-htija, minghajr ma kkunsidrat l-applikabbilta' tal-eccezzjoni dettata mill-**artikolu 12(3)(g) tal-Kap 152** tal-Ligijiet ta' Malta bhala dispozizzjoni li ghandha daqstant il-forza ta' Ligi.

Dan wassal sabiex it-Tribunal ma jiehux in konsiderazzjoni l-ammissjoni tal-intimata ghar-reati *ai fini* tad-decizjonijiet taghha u tal-applikazzjoni tal-Ftehim Kollettiv li ghandu l-forza ta' Ligi bejn il-partijiet. B'rizultat ta' dan il-Qorti tqis li d-decizjonijiet mertu ta' din il-kawza huma anomali u llegali.

---

[14] Sentenza a fol.60 et.seq.

III. <u>KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi fil-waqt li **tichad** l-eccezzjonijiet issollevati mill-konvenuta **tilqa'** t-talbiet tas-socjeta' attrici fis-sens li:-

1. Tiddikjara illi l-imsemmija decizjonjiet tat-Tribunal Industrijali u cioe` dawk moghtija l-1 ta' Dicembru 2003 u 12 ta' Jannar 2004 fl-ismijiet **"Deborah Bonello -v- Malta International Airport p.l.c.** bhala *"ultra vires",* u ghaldaqstant invalidi u bla effett.

L-ispejjez jithallsu mill-konvenuta.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------